

december 1759. Volgens 'twelk de vaartuygen die met levensmiddelen naar Siak den wil hebben, geen passen van Malacca behoeven te haalen; dat de vaartuygen op Java, Madura en Cheribon t'huyshoorende, bij retour van Malacca volgens besluit van den 7^e oktober 1760 g'eximeert zijn van 't aandoen van Batavia ter visitatie, die zij toen g'ordonneert wierden op Cheribon, Samarang en Grisse te ondergaan, en dat de vaart op Siac en Riouw aan zekere limitatiën gebonden is, om die op Malacca zelve te doen toeneemen bij resolutie van den 28^e april 1761.

Fol. 61r-62r.

(Daarin is slechts veranderd dat, ter wille van het verbod van aanvoer van textiel uit de Westerkwartieren, invoer van textiel uit Malakka door particulieren is verboden. Wegens de gerede verdenking van smokkel van opium, is de toestemming aan de koningen van Boni en Gowa om één of twee vaartuigen naar Straat Malakka te zenden ingetrokken. Radja Alam werd toegestaan om vaartuigen naar Java's Oostkust voor het afhalen van rijst te sturen en bij brief van 3 augustus 1764 is vastgehouden aan het besluit van 28 april 1761 om maar zes vaartuigen naar Siak te laten gaan, hoe boos het vorstje daarover ook mag zijn. [fol. 63] Het bestuur is bevolen voortvarender op te treden in het beantwoorden van de extracten uit de brieven van Heren XVII.

SUMATRA'S WESTKUST

Men heeft er nota van genomen dat Heren XVII, evenals de Hoge Regering, van mening zijn dat de vrije vaart naar en van Sumatra's Westkust gesloten moet blijven. In 1761 werd daarheen op de bestelling van het bestuur het grote aantal van 1125 pakken textiel gezonden, omdat die te Batavia in voorraad waren zonder dat ze elders konden worden afgezet. Uit het besluit van 4 en 11 augustus 1761 blijkt dat men toen de hoop koesterde, dat de gewilde en ongewilde textiel verkocht kon worden. Uit de geheime brieven van de voormalige commandeur Christiaan Lodewijk Senff van 15 mei 1763 blijkt dat de terugkomst van de Engelsen de handel aanzienlijk gehinderd heeft. Zoals in de generale missive van 8 mei 1764 reeds werd gemeld, is daarin volgens de laatste berichten verbetering gekomen. [fol. 64] In antwoord op de opmerkingen van Heren XVII over de prijs van het zout, wordt verwezen naar het geheime besluit van 13 april 1761 om deze op rsd 55 het last te houden. Later is in de brief van 25 augustus 1761 toegestaan het voor twee taël goud van 21 karaat te verkopen, wat volgens de geheime brief uit Padang van 15 mei 1763 op rsd 50,- het last uitkomt, of ruim rsd 40 volgens de huidige berekening van het goud. Heren XVII twijfelen of de Compagnie wel alleen in zout handelt. In de generale missive van eind december 1762 is gemeld dat dit het geval is en dat er maar eenmaal 5 last uit een particulier vaartuig in beslag is genomen. Men twijfelt niet aan de oplettendheid van het bestuur en is positief over het handhaven van het verbod. Heren XVII zijn in het bijzonder pessimistisch over de afzet van textiel op Sumatra's Westkust die in Europa, of elders in Azië, meer zou kunnen opbrengen. Hierover wordt opgemerkt dat er slechts textiel wordt verkocht die niet in Europa is af te zetten, [fol. 65] noch elders in Azië meer opbrengt, behalve in de Grote Oost. Daarheen wordt de afzet beperkt tot wat er werd besteld. In de zaak tegen de ontslagen resident te Airhadji Christiaan Ernst van Sijffert, die nu onder de advocaat-fiscaal is, is er weinig kans dat de Compagnie uit zijn middelen schadeloos gesteld kan worden, noch dat de uitstaande posten, die volgens de brief van 15 mei 1763 ruim f 68.000,- bedragen, op Sumatra's Westkust te innen zijn. Daar is opnieuw op aangedrongen. Tevens is aan Padang gevraagd waarom f 6240,- aan Zeeuwse duiten, die niet net als de overige tegen goud geruild zijn, in 1761 naar Batavia werden teruggestuurd met het verzoek er f 2400,- aan Westfriese duiten voor te ontvangen.

BENGALEN

In de generale missive van december 1761 is bericht dat het in Bengalen redelijk ging. Hoewel dit niet uit het boekjaar 1759/60 bleek, getuigen de gemiddelde winsten over vijf